

EDİRNE ROTARY KULÜBÜ 1977

2015 - 2016

K.R.Ravi RAVINDRAN (UR Bşk.)

M.Sabri GÖRKEY (2420.Böl.Guv.)

Erdal ATAÖZDEN (2.grup .Guv.Yrd.)

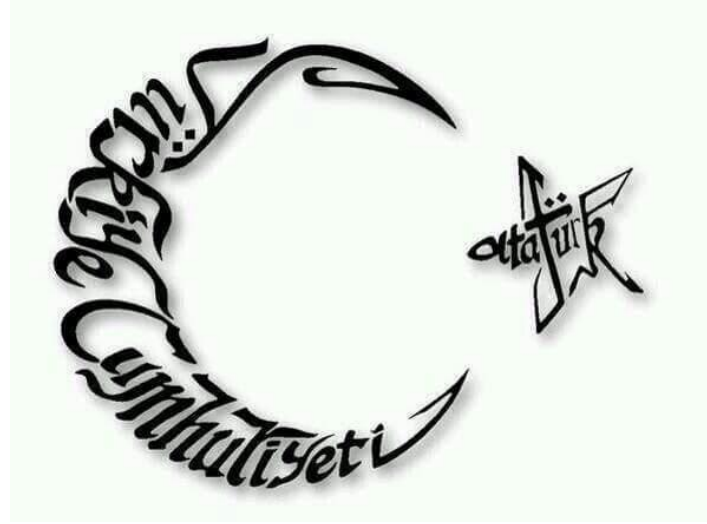
Tarih: 03.11.2015

Toplantı No: 1911 / 17

Bülten No: 1504

Kuruluş: Mart 1977

Charter : Mart 1980

Konuşmacımız Halis ERDEM

[Bültenimiz 5 sayfadır](#)

30.Haziran 2015 itibarıyla Dünyada 1.235.536 Rotaryen ve 35.109 kulüp bulunmaktadır.

KONUŞMACIMIZ :

Halis ERDEM (Emekli Tarih Öğretmeni)

MİSAFİRİMİZ :

Konu: Kırkpınar Tarihi

Şerif Acar İMER Avukat Demirkan ÇAĞLAYAN misafiri

MAZERETLİ ÜYELERİMİZ :

İsmail GÜMÜŞDERE – Serhad CEYLAN – Atakan SEZER

ARAMIZDA GÖREMEDİKLERİMİZ :

Cevat GÜLER – Gürkan KÖMÜRCÜ – Halil ALTUĞ – İsmet AÇIKGÖZ

Oktay ALEMDAR – Orkun BÖLENLER – Reşat AYAN

DEVAM DURUMU :

% 50.00

MUTLU GÜNLERİMİZ :

16 KASIM Figen ETKER

Doğum Günü

KUTLARIZ...

Önümüzdeki hafta toplantımız: **10.Kasım.2015 Salı** Saat 20.00 de Hilly Otelde veya Svilengrad ta

Başkan : Demirkan ÇAĞLAYAN

Sekreter : Ali ES

Sayman : Emre ALP

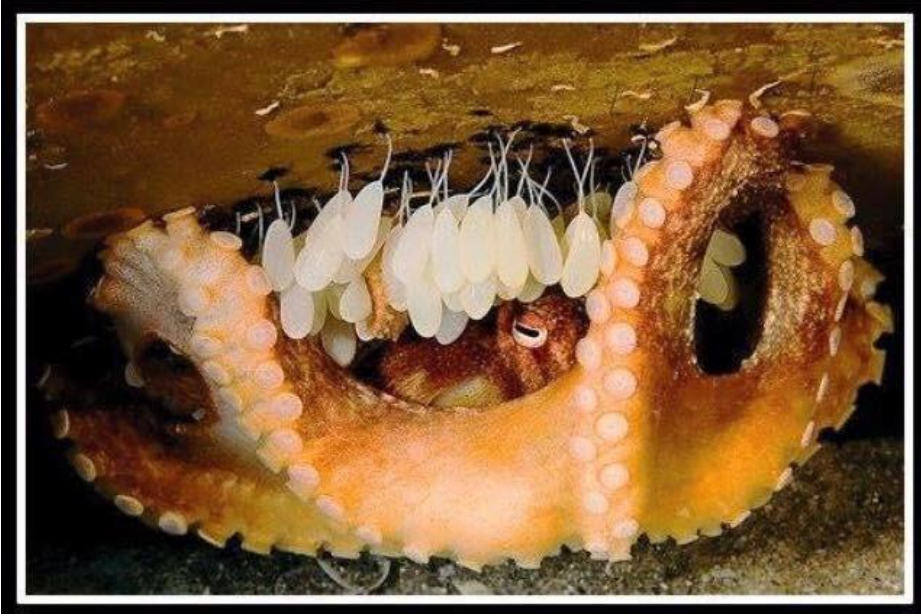
Gel.D.B : Ahmet ÇELİK

Geç.D.B. : Cengiz TUĞLU

Bülten irtibat : Faruk ETKER

Tel: (284) 225 25 10 - 213 25 13

edirnerotary@gmail.com - www.edirnerotary.com

Ahtapotun anneliği hiçbir canlının anneliğine benzemez

Dişi Ahtapot çiftleşmeden sonra bir oyuk bularak oraya yerleşir.

Yumurtlamaya başlar ve yumurtlama işlemi bittikten sonra kuluçkaya yatar.

Yumurtalarını yuvanın tavanına çengelle asar gibi dizer.

Yumurtalara devamlı su pompalayarak onların temiz kalmalarını sağlar.

Her ne pahasına olursa olsun yuvasını terk etmez.

Yavrular yumurtadan çıkmadan açlığa dayanamazsa birkaç kolunu yer ve bu şekilde tüm yavrular yumurtadan çıkıncaya kadar hayatta kalır ve yumurtaları korur...

Ancak uzun süren kuluçka dönemi onu aç ve bitkin bırakır tüm yavrular yumurtadan çıkınca o da yuvasında can verir.

Hayata yeni başlayan yavrular için anne ahtapotun cansız vücudu yaşama tutunmaları için iyi bir besin kaynağı olur

Bu yüzdendir ki hiçbir dişi ahtapot yavrularının büyüdüğünü göremez...

ZEHRA BİLİR (Eliza Surhantakyan), 26 Mart 1913 yılında doğdu. Aslı, Arapkirli olup, eskiden mamüretülaziz'e yani Elazığ'a bağlıydı, şimdi Malatya'ya.

Eliza Surhantakyan, 1915 yılının acılarının yaşandığı günlerden sadece iki yıl önce dünyaya gelmişti. Babası Harutyun, sonuçları Osmanlı İmparatorluğu'nu fiilen sona erdirecek olan 1. Dünya savaşı günlerinde silah altına alınmış bir askerdir. Hangi cephede savaştığı hiçbir zaman öğrenilememiş, yersiz yurtsuz bir asker olarak, bir daha yuvasına geri dönememişti.

1915 tehcir günlerinde, tüm bölgede olduğu gibi Arapkir de karışmıştı. Henüz kucakta olan Eliza Surhantakyan'ın akrabalarından pek çoğu da tehcir listelerine yazılmıştı. Eliza'nın annesi çaresizdi. Bir oğlu ve Eliza dâhil üç kızı vardı ve çocukları çok küçüktü. Sonunun ne olacağı söylenmeyen tehcire yazılma korkusundan ne yapacağını şaşırılmıştı. Genç bir duldu. Sonunda Arapkirli bir Türk'ün evlenme teklifini kabul edip yeni bir hayata adım atmaya karar verdi. Hal böyle olunca, aile Arapkirli Ermenilerin korkulu rüyası olan tehcirden kurtulacaktı. Belki akrabaları, belki de çevreleri tarafından bir Türk'le evlenmesi yadırganacaktı ama o çocukları için bu fedakârlığı yapacaktı. Küçük Eliza, yeni babasını kabullenmiş ve onun verdiği 'Zehra' ismini kullanmaya başlamıştı. Yeni adıyla Arapkir İlkokulu'na yazılmıştı bile.

“Çocukluğu çok mutlu geçti. Acı günleri görmedi. İlköğretimini Arapkir'de aldı. Çok çalışkan bir öğrenciydi. Öğretmeni çok severdi. Çalışkanlığı sayesinde sınıfları çifter çifter atladı.”

Küçük Eliza, daha o günlerde müzikle içli dışlı olmaya başlamıştı. Düğünlerde ya da eğlencelerde duyduğu türkülerini hemen ezberler, eve döndüğünde bunları kardeşlerine söylerdi. Sonraki zamanlarda bu konuda yöneltilen sorulara “efendim, biz Anadolu çocuğuyuz. Konuşmaya başladığım günden bu yana türkü okuyorum diyebilirim. Çocuklar, özellikle doğu'da, konuşmaya türkü söyleyerek başlarlar” diye cevap verecekti.

Küçük Eliza 10 yaşına geldiğinde Cumhuriyet'in ilanı ve baba bildiği, kabullendiği insanın ölümüyle, sevinci ve üzüntüyü bir arada yaşar. Aile yeniden sıkıntıların içine düşmüştür. Zaten bölge yeniden kaynamaya başlamıştır. Bu kez isyan edenler Kürtlerdir. Eliza ve ailesi için tek çare göçtür; bir akrabalarının bulunduğu Kayseri'ye gitmeye karar verirler.

Yaylı bir at arabasıyla Arapkir'den Kayseri'ye doğru yola çıkan aile, yükte hafif, pahada ağır, dünyalık neleri varsa yanına almıştır. Bölgeyi kasıp kavuran Kürt isyanı nedeniyle yollar çok da tekin değildir. Her yeri yağmalamakta olan Kürt çeteleri, Kayseri'ye doğru ağır ağır ilerleyen bu küçük arabayı da durduracak ve soyacaktır. Zehra'nın ailesi de bu çetelerden nasibini alacak ve her şeyini kaptıracaktır. Araba Kayseri'ye ulaştığında ellerinde paha edecek hiçbir şey yoktur. Kayseri, o günlerde Türkiye ile Yunanistan arasında Lozan görüşmeleri sırasında varılan 'halklar mübadelesi anlaşması' nedeniyle Ortodoks Rum ahalisini kaybetmiş, şehir yarı yarıya boşalmıştır.

Aile, askerlerin yardımı ile Rumlar tarafından boşaltılmış bir eve yerleşir. Bir süre sonra Ermeni komşuların yardımı sayesinde kendilerine yeni bir hayat kurarlar. Küçük Eliza, Kayseri Ortaokulu'na kaydolar. Annesi

nakış işleyerek hem evin geçimini sağlamakta, hem de Eliza'yı okutmaktadır. Eliza'nın ortaokulu bitirdiği yıl aile, Anadolu'da yaşanan sıkıntılardan uzaklaşmak isteyen Ermenilerin daha özgür saydıkları İstanbul'a göçmeye karar verir.

“1927'de İstanbul'a göç etti. Destek olan kimseleri yoktu. Geçinmenin bir yolunu bulmak zorundaydı. Daktilo öğrendi ve Divan yolunda düzenlenen bir daktilo yazma yarışmasında birinciliği kazandı. Bir avukatın yanında yazman ve daktilocu olarak çalışmaya başladı. 1933 yılına kadar bu işime devam etti.

Eliza, artık 20 yaşındadır. Yaptığı işten memnun görünmesine rağmen içindeki sanat sevgisi daha ağır basmaktadır. Günün birinde gazetede İstanbul şehir tiyatrosu'nun operet kısmı için dansçı aradığını okuyunca hemen başvurur.

Çocukluğundan itibaren içinde sanata karşı bir ilgi besliyordu. Gazetede okuduğu bir ilanın ardından İstanbul şehir tiyatrosuna başvurdu. O yıllarda tiyatronun sanat yönetmenliğini Muhsin Ertuğrul üstleniyordu. Muhsin Ertuğrul, başvuran bir kaç kişiyle birlikte Eliza'yı da tiyatroya kabul etti. O dönemde şehir tiyatrosu yeni bir dal olarak operetler sahnelemeye başlamıştı. Birkaç kişiyle birlikte onu da bale bölümüne aldılar. Bedia Muvahhit'lerle, Vasfi Rıza'larla, Muammer Karaca'larla, Feriha Tevfik'lerle, Hazım Körmükçü'lerle oynanan 'lüküs hayat', 'üç saat' ve 'deli dolu' operetleri büyük ilgi görüyordu. Eliza'da bu operetlerde hep dans etti.

Eeliza, İstanbul şehir tiyatrosunda önce figüran, sonraları balerin olarak tiyatro yaşamını sürdürdü. 1935 yılında ilk eşi Selahattin Bilir'le evlendikten sonra tiyatrodan ayrıldı ve Müslüman oldu. Kendisini büyüten Türk babasının verdiği "Zehra" ismini aldı.

Selahattin Bilir, adı 'Atatürk'ün Müteahhiti'ne çıkan ve soyadını dahi ondan alacak olan, Cumhuriyet'in ilk yıllarının en ünlü inşaat müteahhiti Nuri Demirağ'ın yanında çalışmaktaydı. Nuri Demirağ tarafından ihalesi alınan kara ve demiryolu inşaatlarında taşeron olarak çalışan Selahattin Bilir, Anadolu'yu karış karış dolaşırken, karısı Zehra'yı da yanında götürüyordu. Zehra bilir, şantiyelerde, çadırlarda kalmayı dahi göze alarak, çocuk günlerinde terk etmek zorunda kaldığı yörelerde, dağ tepe demeden, eşiyile birlikte dolaştı. Bu dolaşmalar boşa da gitmedi. Zehra Bilir, içindeki sanat sevgisinin yeniden canlanmasıyla, gezdiği her köyün, kasabanın türkülerini derleyip ezberleyerek, notlar alıp, ileriki günler için hazırlık yaptı.

"Eşinin işi sebebiyle bütün Anadolu'yu dolaştı. Her gün yeni bir türkü öğreniyordu. Bu öğrendiği türkülerini aile toplantılarında istek üzerine söylemeye başlamıştı. Bu aslında daha Arapkir'de 5-6 yaşlarında ilkokula gittiği zamanlardan beri içinde yaşadığı şeylerin bir yansımasıydı. 1937'de eşiyile birlikte Dersim'de (Tunceli) bir aile toplantısında ilk kez insanların önünde türküler okudu. Sesi, dinleyenler arasındaki bedri bey adında bir aile dostlarının alakasını çekmiş. İlk ikaz eden telkin de bu oldu.

Zehra Bilir, eşiyile sürdürdüğü Anadolu seyahatlerini bitirip İstanbul'a döndüğünde elinde yüzlerce türkü vardı. Oysa onun gönlünde Türk Sanat Müziği söylemek yatmaktaydı.

"Dersim'den İstanbul'a gelince Bedri bey'in telkininin tesiriyle sesini değerlendirebilmek için meşhur hoca Artaki Candan'dan ders almaya başladı. Bu öyle bir çalışmaydı ki, tam yedi sene sürdü. Artaki hocayla ilk tanıştığı anda bir şarkı söylemesini istedi. O yıllarda çok meşhur olan Osman Nihat Akın'ın nihavent şarkısını söylemeye başladı.

Artaki Candan okuyuşunu beğenmedi ve 'çok çalışman lazım kızım, bu iş kolay değil.' dedi. Bu cevaba çok üzüldü. O sırada yanında bulunan eşi Selahattin Bey Zehra'ya bir de öğrendiğin türkülerden birini okumasını söyledi. Aldı eline bağlamasını, başladı türkü söylemeye. Artaki Candan o zaman çok beğendi. Artaki Candan, hocalığı ve bestekârlığının yanında, o günlerin en ünlü plak firması Vahram Geseryan'ın 'Sahibinin Sesi' adlı plak şirketinin de müdürlerindendir. Hoca-öğrenci ilişkisi hızla devam ederken, takvimler 1939 yılını gösterdiğinde, Zehra bilir'e plak doldurma teklifi gelir.

"Artaki Candan, Zehra'yı iyice bir dinledikten sonra bir plak çıkarmayı önerdi. İlk olarak 'öyledir yar öyledir' adlı halk türküsünü seslendirdi. Bu ilk denemesi pek de ilgi görmedi. Fakat Artaki Candan uzağı görebilen, iyi bir iş adamıydı aynı zamanda. Asla ümitsizliğe kapılmadı. Özellikle uzun uzun Zehra'yla çalıştı ve dersler aldırttı. Kısa sürede nota ve solfej öğrendi.

O günlerin İstanbul sahnelerinde ve radyoda öylesine çok Türk sanat müziği okuyan kadın solist vardır ki, Zehra Bilir'in onların arasından sivrilmesi zordur, ama halk türkülerini henüz sahnelerde bir kadın

solist tarafından hiç okunmadığı için imkânsız da değildir. Üstelik, Zehra bilir, bu konudaki eğitiminde emin adımlarla ilerlemektedir. Artaki Candan'dan aldığı eğitimle yetinmeyerek, özel izinle bir süre konservatuarın nota ve solfej derslerine katılır. Zehra Bilir için sahneye çıkmak tek hedeftir artık.

Bilir, ikinci plağını 1941'de doldurur. 'al almayı daldan al' adlı bu plak büyük beğeni kazanır. İkinci plağının çok tutması iyice şevke getirmişti. Halkın karşısına çıkmadan evvel kendini bir imtihandan geçirmek istedi. Adı sanı belli olmayan bir amatör vaziyetinde, Eminönü Halkevi'nde türküler okudu. 1. İnönü Zaferi'nin 22. yıl dönümünü kutlamak için yapılan bu merasimde, salonu hıncahınç dolduranların içten geldiği belli olan sürekli alkışları o gece ömrünün en mesut ve o nispette de heyecanlı anlarını yaşattı. Halk yeni bir sima, yeni bir ses, yeni bir hava bulmuş olmanın sevinç ve heyecanı içinde, o kadar samimi bir alaka ve sevgi göstermişti ki, heyecandan sesi kısılmış, adeta kendinden geçmişti.

1942 yılında Eminönü Halkevi'nde yapılan kutlamada davetliler arasında o günlerin İstanbul Radyosu Müdürü Kemal Altinkaya da bulunmaktadır. Kemal Altinkaya, Zehra Bilir'e büyük ilgi gösterir ve onun bir yıl sonra, 1943'te, İstanbul radyosu kadrosuna girmesini sağlar. O günlerde Beyoğlu Postanesi'nin üst katından yayın yapan İstanbul Radyosu'na kabul edilmesi, Zehra Bilir için daha geniş kitlelere ulaşmak adına önemli bir adım olacaktır.

İlk provalar çok iyi geçmişti. Zehra Bilir'i şahsen dinledikten sonra hemen anlaşma yapan müdür de provalarda hazır bulunuyordu. Aynı günlerde Maksim Gazinosu'nda kemani Sadi Işıl'ın jübilesi yapılacaktı. Bütün salon ağzına kadar doluydu. Maksim de ilk kez sahneye çıktı ve bir kaç türkü seslendirdi. Halk adeta bu tarz şarkıların özlemini duyuyordu. Artık profesyonel bir şarkıcı olmuştu. Radyoda seslendirdikleri büyük övgülere layık oluyordu. Hayranlarından yüzlerce mektup geliyordu. O dönemdeki gazeteler ve dergiler bahseder oldu. Sürekli olarak resimleriyle makaleler yayımlanıyordu.

1942 yılında, Ergün adını verdiği bir erkek çocuk dünyaya getiren Zehra Bilir, kısa süre sonra eşi Selahattin Bilir'den ayrılacak ve yoluna yalnız devam edecekti. Radyo çalışmaları ve özel gecelerde sahneye çıkması meyvesini verecek ve uzun zamandır beklenen gazino sahnelerinin kapıları Zehra Bilir'e de açılacaktı. O yıllarda, meşhur Şükrü Tunar, 'Küçük Çiftlik Parkı' gazinosunu işletiyordu. Kendisiyle çalışmasını önerdi. Çabucak, bütün yaz için antlaşma yaptı. Ve sonunda, 1944 yılının 2 Haziran cuma günü, Küçük Çiftlik Parkı Gazinosu'nda, seyircinin karşısına profesyonel bir şarkıcı olarak çıktı. Elbisesini kendisi seçmiş ve kendisi dikmişti; izleyiciler tarafından da beğeniyle karşılanmıştı. Günler öncesinden alınan rezervasyonlar ve Çiftlik Parkı'nda iğne atsan yere düşmemesi sayesinde Şükrü Tunar'ın yüzü gülmeye başlamıştı. Aynı yılın kış mevsiminde, Şükrü Tunar, Tepebaşı'nda, İngiltere sefaretinin arkasında bulunan Novotni Gazinosu'nda sahneye çıkması üzerine tekrar mukavele imzaladı.

Zehra Bilir, gazino çalışmaları, radyo konserleri derken, sevenlerine 78 devirli plaklarla ulaşmayı da ihmal etmedi. Sahibinin Sesi plak Şirketi'yle uzun süreli bir anlaşma yaparak türkülerini kayda aldırıldı. Zehra Bilir'in, Sahibinin Sesi plak Şirketi'yle 1939'da başlayan ortak çalışmaları 1955 yılında sona erdi. Bilir, şirket adına 31 adet 78 devirli plak doldurdu.

Bilir, 1951 yılında Zonguldaklı madenci bir ailenin oğlu olan Necmi Ergener ile evlenir ve 1952 yılında faal sahne yaşamından uzaklaşır; özel geceler dışında ortalarda fazla görünmez. Uzun bir aradan sonra, 1959'da, Hakkı Derman'ın jübilesinde açık hava tiyatrosunda sahneye çıkar. 1969'da, Maksim Gazinosu'nda Nesrin Sipahi, Fatma Girik, Necmi Rıza Ahıskan ile tekrar sahneler döner. Hemen ardından Zeki Müren ile Ankara Köşk Gazinosu'nda sahne alır. 1971'de Safiye Ayla ve Cevdet Çağla ile birlikte Amerika'da konserler verir. 1974 yılında ise Lunapark Gazinosu'nda Hamiyet Yüceses ve Perihan Altındağ Sözeri ile son gazino çalışmasını yapar ve bir daha dönmek üzere sahnelerden uzaklaşır.

1970'li yıllarda televizyonun yaygınlaşmasıyla beyaz camda görünmeye başlayan Zehra Bilir, dönemin TV dergilerinden birinde tüm sahne tekliflerini reddetmesine rağmen televizyonu tercih etmesini "televizyonun birçok isteği bir kerede yerine getirebilmesinden dolayı kabul ediyorum" diyerek açıklıyordu. Bilir, ünlü gazeteci Hikmet Feridun Es ile birlikte katıldığı bir televizyon programında Es'in kendisine 'türkü ana' diye hitap etmesiyle bu isimle anılmaya başladı. Zehra Bilir, 1970'lerde İran'da Şah'ın huzuruna çıkan sanatçı grubunun arasında yer aldı. Ayrıca Suudi Arabistan Kralının davetiyle kutsal yerlere umre ziyaretinde bulundu.

Zehra Bilir, 1960'lı ve 1970'li yıllarda sahnelerden uzak olmasına rağmen sosyal yanı oldukça renkli bir hayat sürmüştü. Arkadaşlarıyla gezilere çıkmak, onlara evinde görkemli ziyafet sofraları kurmak onun vazgeçilmezlerindendi. Bilir, şans oyunlarına, poker ve bezik'e çok meraklıydı. Uzun yıllar dost meclislerinde bu oyunları zevkle oynamıştı. Yıllar sonra, sanatçının Arapkir'de doğduğu evin bulunduğu caddeye 'Zehra Bilir Caddesi' adı verilmişti.

Zehra Bilir'in gerçek adı ve milliyeti sanat camiası içinde fısıltılarla söylense de, o bunu kamuoyu önünde hiçbir zaman açıklamayacaktı. Belki de, Agos gazetesinde onu anlatan yazıda belirtildiği gibi, onun Eliza Surhantakyan olduğunu bilen az sayıdaki insan, onu kalabalıkların önünde zor durumda bırakmamak için bu gerçeği dillendirmede. Kim bilir, belki de zihinlerdeki 'türkü ana' resminin bozulmasını istemiyorlardı.

Sanatçı, 28 Haziran 2007 günü, kaldığı huzurevinde, 94 yaşında hayata gözlerini yumarken, ardında hem Türk hem de Ermeni toplumu için saygıyla anılacak bir isim bırakmıştı. 4 Temmuz günü Zincirlikuyu Camii'nde öğle vakti kılınan namazının ardından, Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verilmesi Arapkirli Eliza Surhantakyan hakkındaki gerçeği çok fazla değiştirmeyecekti.